

Nr 299.

Av herr **Fehr m. fl.**, *angående ideella föreningars och stiftelsers skattskyldighet.*

De i Kungl. Maj:ts proposition nr 213 till årets riksdag med förslag till kommunalskattelag m. m. framlagda bestämmelserna om skattskyldighet innefatta, bland annat, att så kallade ideella föreningar och stiftelser skola i samma utsträckning som enligt nu gällande rätt vara pliktiga att till kommun erlägga skatt för sin inkomst. Detta innebär, att ideella föreningar och stiftelser med vissa uppräknade undantag bliva skattskyldiga för sin inkomst från samtliga förvärvskällor, sålunda jämväl för inkomst av kapital och av tillfällig förvärvsverksamhet. Även enligt det i Kungl. Maj:ts proposition nr 218 till riksdagen förelagda förslaget till förordning om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, skulle detta bliva fallet. Sistnämnda förslag innebär emellertid, att i olikhet med vad som för närvarande gäller, skatten för ideella föreningar och stiftelser icke skall beräknas progressivt. Kommunal progressivskatt skall, enligt det om sådan skatt i propositionen nr 219 framlagda förslaget, ej heller uttagas av ideella föreningar och stiftelser.

1921 års kommunalskattekommitté har i fråga om ideella föreningars och stiftelsers skattskyldighet intagit den ståndpunkt (se kommitténs betänkande 49 § sid. 27), att dylika, vilkas syfte uteslutande är att främja ett religiöst, fosterländskt, kulturellt, välgörande eller allmännyttigt ändamål, skola kommunalt beskattas endast för inkomst av fastighet och av rörelse, under det att presidenten Albert Petersson i sitt till kommitténs betänkande anslutna förslag till statsskatteförordning upptagit bestämmelse om fullständig skattefrihet för sådana föreningar och stiftelser. Kommitténs motivering till dess sålunda givna förslag återfinnes i betänkandet sid. 343 ff. Här inhämtas bland annat, att kommittén till stöd för den av kommittén förordade skattelindringen åberopat, att de rent ideella sammanslutningarnas verksamhet ur det allmännas synpunkt vore så förtjänstfull, att ett i den föreslagna formen givet understöd befundes påkallat. På det att denna förmån likväl icke måtte få åtnjutas av andra företag än dem, vilka till skillnad från sådana sammanslutningar som helt eller delvis hade till ändamål att främja något medlemmarnas intresse av i allmänhet ekonomisk art kunde betecknas såsom rent ideella, har kommittén i sitt förslag till författningstext (anvisningarna till 49 §) intagit

Bihang till riksdagens protokoll 1928. 3 saml. 89 häft. (Nr 299—301.) 1

en uppräknig av de arter av sammanslutningar, vilka ansetts vara av sist angiven natur (se betänkandet sid. 80).

Kammarrätten har i utlåtande över kommunalskattekommitténs samt presidenten Peterssens förslag anfört, att de i kommittébetänkandet framlagda skälen befunnits välbetänkta, varför kammarrätten, utan att i sammanhanget närmare ingå på frågans detaljer, tillstyrkt förslagen.

Sedan härefter 1924 års skatteberedning i sitt den 14 oktober 1926 framlagda betänkande angående beskattning av inländska juridiska personers inkomst och förmögenhet tillstyrkt beskattning för de ideella föreningarna och stiftelserna i den utsträckning i Kungl. Maj:ts förenämnda propositioner sedermera föreslagits, har kammarrätten i utlåtande, avgivet över sistnämnda betänkande, förklarat sig icke i beredningens argumentering hava funnit anledning till ändring i sin tidigare uttalade mening. Kammarrätten hölle alltså för, att föreningar och stiftelser med rent ideella ändamål borde så långt som möjligt vara fria från skatteanspråk från det allmänna, samt att, då ändamålets allmännyttiga syftning vore grunden för eftergifterna därutinnan, det vore fullt befogat att göra skillnad mellan föreningar och stiftelser av nyssberörda slag och sådana, vilkas ändamål vore mer eller mindre bemängt med uppgifter till medlemmars eller intressenters nytta eller nöje (ideella föreningar och stiftelser med blandade ändamål).

Propositionerna vid 1927 års riksdag nr 102 angående kommunalskattelag, nr 103 angående statlig inkomst- och förmögenhetsskatt och nr 104 angående kommunal progressivskatt innehöllo rörande ideella föreningars och stiftelsers skattskyldighet enahanda bestämmelser som ovannämnda vid årets riksdag framlagda propositioner.

I motion vid 1927 års riksdag, nr 234 i första kammaren, yrkades, att riksdagen, under förutsättning att propositionerna nr 102—104 i huvudsak bleve av riksdagen antagna, måtte besluta den ändring i 53 § av förslaget till kommunalskattelag m. m. jämte till denna paragraf hörande anvisningar samt 7 och 12 §§ av förslaget till förordning om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, att ideella föreningars och stiftelsers skattskyldighet bestämdes i överensstämmelse med vad kommunalskattekommittén och vad anginge skatt till staten presidenten Petersson föreslagit.

Första särskilda utskottet, som i huvudsak tillstyrkte propositionerna, förordade i sitt utlåtande nr 1 (sid. 38) avslag å motionen.

Två utskottsledamöter reserverade sig angående nu ifrågavarande spörsmål under yrkande beträffande kommunalskattelagen *dels* att 1 mom. 53 § skulle hava följande ändrade lydelse:

Skyldighet att erlagga — — — — — (= utskottets förslag) — — — — —
eklesiastika sysslor, tillika för sådan inkomst;

e) ideella föreningar, vilka uteslutande avse att främja ett religiöst, fosterländskt, kulturellt, välgörande eller allmännyttigt ändamål, ävensom stiftelser med likartat ändamål, vilka ej äro att hänföra till fromma stiftelser:

för inkomst av fastighet och av rörelse;

f) svenska aktiebolag, solidariska bankbolag och sådana bolag, som enligt

särskild författning äro skyldiga att avstå sin vinst, ekonomiska föreningar ävensom under punkterna d) och e) ej nämnda samfund, stiftelser, verk, inrättningar och andra inländska juridiska personer, därunder inbegripna ägare av för gemensamt behov avsatta så kallade besparingsskogar, häradsallmänningar samt andra likartade samfälligheter, som förvaltas självständigt för delägarnas gemensamma räkning:

för all inkomst, som här i riket eller å utländsk ort förvärvats;

g) utländska bolag:

för inkomst av här belägen fastighet;

för inkomst av rörelse, som här bedrivits;

för härifrån åtnjuten royalty och ersättning för utnyttjande av patent, mönster eller dylikt; samt

för vinst å icke yrkesmässig avyttring av fastighet eller rörelse här i riket eller härstädes befintliga tillbehör till sådan fastighet eller rörelse,

dels ock att anvisningarna till förenämnda paragraf skulle hava följande ändrade lydelse:

1. Såsom bosatt — — — — — (= utskottets förslag) — — — — — upp-låtits å ett övningsfält, m. m. sådant.

5. Till ideella föreningar med uteslutande religiöst, fosterländskt, kulturrellt, välgörande eller allmännyttigt ändamål räknas religiösa föreningar, försvars- och skytteföreningar, föreningar för främjande av undervisning och folkbildning ävensom av konst, litteratur och vetenskap, idrotts- och gymnastikföreningar, föreningar för sjukvård, barnavård eller annat välgörande ändamål, nykterhetsföreningar, skogsvårdsföreningar, djurskyddsföreningar, turistföreningar och dylika föreningar, vilka uteslutande avse att befordra ett rent ideellt ändamål. Däremot hänföras icke till föreningar av ifrågavarande art föreningar för främjande av företagare- eller löntagarintressen, föreningar för vårdande av yrkesangelägenheter, politiska föreningar, föreningar för tillgodoseende av släkt- eller familjeintressen eller föreningar med sällskapligt syfte, även om dylik förening jämväl skulle tjäna ett kulturellt eller välgörande ändamål.

För att föreningar med rent ideellt syfte må komma i åtnjutande av inskränkt skattskyldighet förutsättes, att föreningen enligt sina stadgar eller i sin verksamhet icke främjar eller är avsedd att främja medlemmarnas ekonomiska intressen, samt att föreningen icke idkar handel eller annan verksamhet, varmed följer skyldighet att föra handelsböcker.

Vad nu är sagt om ideella föreningar gäller i tillämpliga delar även om stiftelser samt därmed likartade donations- och andra fonder. Avser således en stiftelse att tillgodose särskilda släkt- eller familjeintressen, åligger stiftelsen skattskyldighet för all sin inkomst.

6. Delägare i vanligt handelsbolag — — — — — (= punkt 5 i utskottets förslag) — — — — — förvärvade vinst.»;

Beträffande förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt yrkade samma reservanter, att 7 § och 12 § 1 mom. skulle erhålla följande ändrade lydelse:

7 §.

Från skattskyldighet frikallas:

— — — — — (= utskottets förslag) — — — — —.

e) kyrkor, — — — — — (= utskottets förslag) — — — — — äger tillämpning, sådana ömsesidiga olycksfallsförsäkringsbolag, som avses i lagen om försäkring för olycksfall i arbete, ävensom ideella föreningar, vilka uteslutande avse att främja ett religiöst, fosterländskt, kulturellt, välgörande eller allmännyttigt ändamål, samt stiftelser med likartade ändamål, även om de ej äro att hänföra till fromma stiftelser:

för all inkomst;

f) här ovan ej upptagen ägare — — — — — (= utskottets förslag)
— — — — — bestämmelserna i samma paragraf.

12 § 1 mom.

Skyldighet att erlagga — — — — — (= utskottets förslag) — — — — — här i riket nedlagd.

Från utgörande av skatt för förmögenhet frikallas dock medlem av konungahuset, så ock ideella föreningar, vilka uteslutande avse att främja ett religiöst, fosterländskt, kulturellt, välgörande eller allmännyttigt ändamål, ävensom stiftelser med likartat ändamål, även om de ej äro att hänföras till fromma stiftelser.

För skattskyldiga — — — — — (= utskottets förslag) — — — — — meddelade föreskrifter.»;

Första kammaren biföll dessa reservationsyrkanden. Andra kammaren avslog för sin del Kungl. Maj:ts förslag.

Undertecknade, som anse, att ideella sammanslutningars beskattning bör bestämmas i enlighet med första kammarens förra året fattade beslut, få sålunda hemställa,

att riksdagen, under förutsättning att Kungl. Maj:ts propositioner nr 213 och 218 i huvudsak varda av riksdagen antagna, måtte besluta, att 53 § av kommunalskattelagen jämte till denna paragraf hörande anvisningar samt 7 § och 12 § 1 mom. av förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt skola avfattas i överensstämmelse med första kammarens föregående år fattade beslut.

Stockholm den 28 mars 1928.

Martin Fehr.

Ernst Trygger.

K. Schlyter.